

Knud Lundberg: *Dansk Fodbold, bd. 3 og 4.* (Forlaget Rhodos, 1988 og 1989) 217 s. og 234 s.

Hermed afsluttes Knud Lundbergs fodboldkrønike, hvis 2 første bind er anmeldt i Historie 17 s. 171 og 333. Der står fortsat, at værket er udgivet i samarbejde med Dansk Boldspil Union, men dette samarbejde har næppe været omfattende. Der er desværre ikke meget at tilføje til de foregående anmeldelser ud over, at nu er det også galt med korrekturlæsningen (f.eks. bd. 2 s. 63, s. 103, bd. 4 s. 51-52). Men nu dukker der dog en programmerklæring op fra Lundberg. Han

imødekommer i en efterskrift uspecifiserede kritikere med, at han ikke er historiker, men krønikeskriver, og at han først og fremmest vil skildre de store kunstnere og deres kunst.

Det skal indrømmes, at det er en klar fordel for ham, at han i sidste bind er kommet op i nutiden, hvor han kan udfolde sin journalistik; den er der nemlig ikke noget i vejen med.

Men det synspunkt må fastholdes, at værket med sine 1.000 sider stort set kun fortæller om landsholdet, og det repræsenterer kun en begrænset – og ikke den vigtigste – del af DBUs virke.

Ib Gejl

SLESVIG OG HOLSTEN

Revision over Gram og Nybøl godser 1761. Ved Peter Kr. Iversen. (Historisk Samfund for Sønderjylland. Studierien, 4. 1989). VI + 441 s.

De første 424 sider af denne publikation er helliget den i titlen nævnte kildeudgivelse, mens Historisk Samfund for Sønderjylland har benyttet lejligheden til at markere Peter Kr. Iversens 75-års dag med en bibliografi over dennes omfattende og i hovedsagen lokalhistoriske trykte produktion i årene fra 1942 til maj 1989, som udfylder resten af publikationens sider.

I det følgende skal opmærksomheden koncentreres om kildeudgivelsen af en yderst spændende kilde til belysning af forholdene for beboerne på Gram gods i juli 1761.

Udover at indeholde en afskrift af selve kilden er kildeudgaven forsynet med en kortfattet, men fyldestgørende indledning af udgiveren (s. I-VI), ordforklaringer og noter (s. 350-360) samt et personregister ordnet efter

fornavne og typiske slægtsnavne (s. 361-424).

Vedrørende kilden oplyses det i indledningen, at anledningen var, at ejeren af Gram og Nybøl godser, grevinde Anna Sophie Schack, var død 28. september 1760, samt at hun kort forinden havde bestemt i sit testamente, at der af Gram og Nybøl godser samt hendes sjællandske godser skulle oprettes et stamhus, der skulle tilfalde grev Frederik Christian Schack, når gælden var betalt. Til administratorer blev Jacob Barchmann og Andreas Birch udpeget.

Det er disse to administratorer, der for at få et overblik over boets status i tiden fra 3. juli til 22. juli 1761 lod foretage en revision af undersåtternes forhold på Gram og Nybøl godser. De lod udarbejde en liste med ialt 33 spørgsmål, som hvert enkelt familioverhoved skulle besvare, når de med kvitteringsbøger, fæstebreve og andre dokumenter blev indkaldt til at møde op. Herudover blev der på de enkelte